

— **Izpremembra v vodstvu Kr. založbe šolskih knjig in učil v Ljubljani.** O. minister prosvete je imenoval s 1. julijem 1924 Fr. Vrhovnika, profesorja na državni realki v Ljubljani za vodjo kr. založbe šolskih knjig in učil v Ljubljani.

— **Če ste v zadregi, kako bi kolekovali** kako vlogo in katere listine so kolka proste, kupite »Ročni katalog«, ki je pravkar izšel v Učiteljski tiskarni in stane 14 Din. Naročite ga po dopisnici!

— **Učiteljsko logaškega okraja** se je zbralo dne 14. junija 1924 v Cerknici k okrajni učiteljski konferenci, katero je otvoril okrajni šolski nadzornik L. Punčuh in imenoval namestnikom tov. Česnika. Za zapisničarja sta bila izvoljena tov. Gabrovškova in tov. Ražem. Z zanimanjem je sledilo nato učiteljsko naznanilo važnejših odredb in ukazov šolskih oblasti ter poročilo o nadzorovanju osnovnih šol logaškega okraja. Tov. Kristan je vprašanje telesne vzgoje šolske mladine obravnaval tako, da je pokazal vzorno telovadno uro dečkov in deklic, ter je za praktične kakor tudi za teoretične nasvete v nato sledečem referatu žel obilo zahvale. Z velikanskim navdušenjem je učiteljsko poslušalo referat tov. Šturmove in tov. Žnidaršiča. »Kako pospešuj osnovna šola med narodom idejo narodnega in državnega edinstva«. Vse teze tega referata, ki so izzvenele v en referat »Na delo med narod za narod« in ki naj bodo učiteljsvu kažipot in smernice njegovega vzgojnega delovanja v bodočem šolskem letu, so bile sprejete s frenetičnim ploskanjem. Nadalje je poročal tov. Česnik o vpostavitvi zneska v letni proračun za učiteljsko in šolsko knjižnico in njega uporabo, knjižnični odbor pa o stanju okrajne učiteljske knjižnice in o odobritvi računa za leto 1917.

V knjižnični odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice: Štravs, Korenc, Modic, Dolenc, Golli in Vrežec. Končno se je poslovil okrajni šolski nadzornik od upokojenih vzornih tovarišev Petra Repiča in Mihaela Kabaja. V poslovnih besedah je omenil njuno značajnost, ki se kljub vsem preganjanjem za časa vojne ni dala omajati. V izbranih besedah je vzel slovo tudi od podrejenega učiteljsva, v nemajoč ga k marljivemu delovanju na polju prosvete. Tov. Požar se je v ganljivem govoru o imenu vsega učiteljsva poslovil od g. nadzornika Leopolda Punčuha, ki po 48-letnem nemornem delovanju stopa v pokoj. Omenil je njegovo delovanje ne le v šoli, ampak tudi zunaj šole. Bil je 20 let predsednik logaškega okrajnega učiteljskega društva, član in odbornik naprednih prosvetnih društev, posebno tudi podstarosta obmejnega sokolskega društva in 19 let župan občine Gor. Logatec. Zahvali se mu posebno za njegovo kolegijskost, ki jo je vedno izkazoval vsem tovarišem, saj je bil posebno mlajšim tovarišem pravi dobrohotni oče in vodnik, zlasti pa za njegovo nepristransko delovanje kot okrajni šolski nadzornik. Te prisrčne besede so delovale na učiteljsvo tako, da je do solz ganjeno zaklicalo vrlenu možu in vzornemu tovarišu trikratni »Slava!« želeč, da še dolga leta zadovoljno uživa v krogu svoje družine zaslužen pokoj.

— **sr Izpremembra na srednjih šolah.** Stalni profesorji, odnosno učitelji, so postali: na I. realni gimnaziji v Ljubljani dr. Lovro Sušnik in France Koblar, doslej profesorja istega zavoda; na realni gimnaziji v Celju dr. Karel Pirjevec s trgovske akademije v Ljubljani in Janko Orožen z gimnazije v Murski Soboti; na gimnaziji v Kranju Franjo Korbar, profesor istega zavoda in Otokar Žagar, suplent na gimnaziji v Ptuj; na gimnaziji v Mariboru dr. Franjo Mišič, profesor istega zavoda; na gimnaziji v Murski Soboti dr. Maks Robič, suplent istega zavoda; na realni gimnaziji v Novem mestu Hilarijon Tofan, profesor realke v Mariboru in Vladislav Rustja, suplent istega zavoda. Na realni gimnaziji v Ptuj Henrik Vodnik, profesor istega zavoda; na realni gimnaziji v Kočevju Josip Pungartnik, suplent istega zavoda; na III. realni gimnaziji v Ljubljani Rajko Pirnat, suplent istega zavoda; na državnem moškem učiteljsku v Mariboru Ivan Prijatelj, profesor istega zavoda. Za mesta, katerim je potekel rok pred kratkim, še ni odločitve. Premeščeni so: Adolf Robida in dr. Viktor Peterlin z ljubljanskega učiteljskega na ljubljansko realko in dr. Rudolf Kropivnik ter Ljudevit Mlakar z realke na učiteljske.

— **Maribor: Sestanek učiteljev maturantov iz leta 1880. in 1881.** ki se je vršil tukaj pretečen teden, je potekel zelo zadovoljivo. Prišlo je iz obojih let-

nikov (21 še živih tov.) 12 udeležencev. Trije so se kot bolni opravičili. Sklicatelj Šmid in Porekar sta pozdravila v srčnih besedah sive svoje tovariše najprvo v »Narodnem domu«. Po skupni večerji je pripovedoval vsak poedinec svoje doživljanje od mature naprej. Zanimivosti so verno poslušali jubilanti in upejljani znanci. Bilo je ponovno veselo vzradočenje. Drugi dan je bilo na vrsti obisk grobov nekdanjih profesorjev in tovarišev na mestnem pokopališču ter ogledovanje mesta. Pred odhodom so se še zbrali v kavarni »Evropa« ter sklenili svoj bratski sestanek za prihodnje leto v Šoštanju. Zdravo snidenje! — **rn.**

— **Naslovi dijaških stanovanj v Ljubljani** se dobe pri gospej Likar, Poljanska cesta 87. Vila Bergman.

— **Iz Beograda je odšel g. dr. Janko Lokar**, inšpektor v ministristvu prosvete, ker bo nastopil svoje novo, ravnateljsko mesto v Ljubljani.

— **Česar ne veš, vprašaj Univerzalni Informativni Biro »Argus«**, Knez Mihajlova ul. 35, Tel. 6-25. Beograd. (Pasaž Akademije Nauka).

— **Če potrebujete pojasnila na kako vprašanje** glede vstopa v učiteljsko službo, nastopa službe, prejemkov učiteljsva, službene dobe in napredovanja, povišic, draginskih doklad, vojaške službe učiteljsva, upokojitve, reaktiviranja upokojenih učiteljev, užikov po umrlih učiteljih, selitvenih stroškov in sestave računov, davkov za učiteljsvo, kolikovanja vseh vrst listin, s katerimi ima opraviti učiteljsvo, tedaj si kupite »Ročni katalog«, ki vsebuje pojasnila v vseh teh zadevah in ki je pravkar izšel v Učiteljski tiskarni ter stane s katalogom za 100 učencev vred 14 Din.

— **Rezervni sklad.** V zadnji številki se je pripetila neljuba tiskovna pomota. Skupno blagajniško stanje po VII. izkazu izkazuje 4357.56 Din, kar s tem popravljamo. **Upravnik.**

— **Stenografična tekma na Kristofom učnem zavodu v Ljubljani** se je vršila dne 11. t. m. pod vodstvom strokovne učiteljice Ivanke profesor Robidove. Diktiralo se je 4 minute z brzino 100 besed v minuti. Tema diktata je bil Šumanov članek »O jeziku«. Prva je bila gđ. Ela Pliberšek (obdarovana z zlato zapestnico), druga gđ. Malči Koman (obdarovana z zlatim obeskom), tretja Ostrata Zora, vse iz Ljubljane, četrta gđ. Ivanka Prek iz Vrhneke in peta gđ. Marija Korošic iz Tržiča. — Prireditel tekme kaže razveseljiv napredek na polju slovenske stenografije in je interesantni tekmi prisostvovala mnogo občinstva. Ta uspeh se je dosegel po 10 mesečnem pouku v stenografiji.

— **Nameščanje »zvaničnikov«**. Prosvetno ministristvo je obvestilo vsa ministristva, da se v bodoče nameščanja in odpuščanja takozvanih »zvaničnikov« in uslužbencev ne bodo objavljala v »Službenih novinah«.

— **Z naše univerze.** Za izrednega profesorja za primerjalno indoevropsko jezikoslovje na modroslovni fakulteti ljubljanskega vseučilišča je postavljen Karel Oštrir, docent istega zavoda.

Ferijalni Savez učiteljsva.

— **f Vsem članom belokranjske učit. P. F. S.** Kdor želi še »Fer. legitimacijo« in »Popise«, naj takoj pošlje dolžni znesek z naslovom! — Članske izkaznice prihranite za prihodnje šolsko leto! — S. M.

— **f Počitniški izlet.** Na Plitvička jezera odpotujemo 4. avgusta! Natančen čas v prvi številki »Učit. Tov.« V nedeljo 3. avgusta ob 11. uri dopoldne sestane v hotelu »Tivoli«! Vsota: 300—500 Din! — Vsa vprašanja prosim na počitniški naslov! — S. M.

Učiteljski pravnik.

— **Š Iz državnega sveta.** Kakor nam javljajo iz Beograda, je državni svet te dni pričel z reševanjem pritožb državnih uradnikov glede razvrščenja in prevedbe po novem uradniškem zakonu.

— **Š Uradniške družinske draginske doklade za očeta in mater.** Generalno ravnateljstvo državnega računovodstva je izdalo odlok, v katerem se opozarjajo vsi oni, ki so vložili prošnje za priznanje družinskih draginskih dokladov za očeta in mater, kakor tudi za priznanje tozadevnih razlik, da se take prošnje, vložene po 1. maju t. l. ne rešujejo več, ker ni zakonske podlage za priznanje pravice na te doklade.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t Št. Vid nad Ljubljano.** Gospod vodja obrtne šole v Št. Vidu se je čutil zelo užaljenega radi stvarne in dokaj mile kritike, objavljene v »Tovarišu« z dne 24. junija t. l. glede razstave obrtne nadaljevalne šole. Tej kritiki je dal duška z dolgim dopisom v zadnjem »Tovarišu«, v katerem se hoče prav po »strokovnjaško« oprati. Naj ne misli gospod vodja, da bo v svoji domisljivosti ovrgel stvarno in nepristransko kritiko. Ravno v svojem dopisu ali v zagovoru je pokazal v pravi luči svoje domisljavo in neresno strokovnjaštvo. Ovreči pa ne more trditve, da delujejo na šoli njegovemu političnemu naziranju simpatični, a neizprašani in celo nepoklicni učitelji, da si razpolaga s poklicnimi in tudi z izprašanimi učitelji, ki pa so drugega političnega prepričanja, kakor je gospod vodja in kot taki nedostopni v obrtno šolo pod njegovim vodstvom. Tudi naj se ne razburja, ako mu povem sedaj odkrito — saj me je on izval s svojim žaljivo pisanim dopisom — da take pismene izdelke lahko razstavi vsaka hribovska šola, kakor jih je nudila njegova obrtna šola. Da, da, na cente zvezkov in spisnih del bi se lahko nametalo, a iz previdnosti se jih je pospravilo v omare, zakaj, to ve gospod vodja najbolje in s tem sam indirektno priznava, da je bila kritika na mestu, v kateri se je trdilo splošno le površnost in nesposobnost njemu podrejenega ne-kvalificiranega »učiteljsva«. Njegovemu zagovoru, da so se izdelovale risbe po objektih, se ne more verjeti že z ozirom na to, ker so bili mizarjski in drugi načrti tako površno izdelani, da na podlagi teh načrtov se ne bi zamoglo izdelati predmetov, kakor so bili namišljeni v načrtih. Gospod bi bolje storil, da bi se kljub svojemu »strokovnjaštvu« dal poučiti pri strokovnjakih mizarjih in drugih, nego da se je tako nepremišljeno zaletel s svojim dopisom v javnost. Tudi s firmo šolskega vodstva se ne da ovreči stvarne kritike, ki ni imela drugega namena, nego ta, da se popravi to, kar se da popraviti v dobrobit šole. Sicer pa, kolikor poznam gospoda, govori iz njega le strankarstvo, ki ima indirektni vpliv tudi na obrtni naraščaj, potom katerega se množijo in temeljijo klerikalne organizacije vseh vrst. Upam, da se razume in s tem končujem.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljsvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, štev. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Zvezna knjigarna v Ljubljani** je založila v lični izdaji kuplet Kuža-Muca iz Fr. Milčinskijeve narodne pravljice »Mogočni prstan« za petje in klavir. Uglasbil naš priljubljeni skladatelj Viktor Parma. Cena posameznim izvodom 10 Din.

— **kpl Oton Zupančič: Veronika Deseniška.** Tragedija v petih dejanjih. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 185 strani. Troje izdaj: »Splošne knjižnice« zvezek št. 28, cena broš. 25 Din, vez. 32 Din. Nadalje finejša izdaja v večji obliki na finem papirju: cena broš. 52 Din, vezana v polplatno 60 Din, v celo platno 65 Din. Slednjič luksuzna izdaja v omejenem numeriranem številu 200 izvodov z lastnorodnim podpisom avtorja v elegantni vezavi v celum usnju 130 Din. (Luksuzna izdaja bo gotovo v prihodnjem tednu.)

— **kpl Dr. Jože Rus: Slovenska zemlja, kratka analiza njene zgradnje in izoblike.** Splošna knjižnica — znanstvena zbirka št. II. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna, 48 strani 8°. Cena broš. 24 Din, vez. 32 Din.

— **kpl Kuža in muca.** Kuplet za petje in klavir. Iz Fr. Milčinskijeve narodne pravljice »Mogočni prstan«, ugalsbil Viktor Parma. Vse pravice pridržane. Založila Zvezna knjigarna v Ljubljani. Obsega osem strani kvarta. Priporočamo za razne prireditelje!

— **kpl Zlatno dijete,** opomene šolskoj djeci. Napisao Petar Kuničič, skol. upravitelj. Šibenik! Graf. zavod tiskara E. Vitaliani. Cena 3 Din.

— **kpl Dr. Lj. Pivko, Proti Avstriji.** Četrta knjiga: Carzanska noč. »Carzanska noč« obsega 112 strani, prinaša pa 13 poglavij, ki jih spremlja 13 slik in da je potek dogodkov še jasnejši, ima čitatelj še dva zemljevida. Knjiga se naroča pri »Klubu dobrovoljcev« v Mariboru.

— **kpl Tisoč in ena noč.** Sopek pravljic iz Jutrovega. Jugoslovanski mladini prevel Andrej Rapč. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Ilustrirana z enim barvotiskom in 16 slikami. Eleganto vezana s platnenim hrbtom 28 Din. Str. 115.

Ocene.

— **k Pravkar je izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani** najnovejša izvršna tragedija našega odličnega pesnika Otona Zupančiča: Veronika Deseniška. Slovenci nismo kmalu imeli takega izvršnega remek-dela, ki bo, kakor smo informirani — v jeseni dožive lo v našem Narodnem gledališču tudi svojo prvo

uprizoritev. Gotovi smo, da bo ta knjiga romala iz roke v roko v vseh slojih. Bogati vrec te knjige v pesniškem jeziku in kompozitor-nem oziru bo nudil vsem ljubiteljem dobre in lepe knjige prvovrstni in trajni duševni užitek. Po svoji zanositi pesniški dikciji in vzorni lapidarni stilizaciji — prepričani smo, da se bo marsikateri stavek iz Veronike Deseniške uvelod kot stalni citat — bo knjiga tudi kaj primerna za šolsko pomožno citivo v višjih razredih srednjih šol.

— **k Z novo knjigo našega znanega geografa in statistika dr. Jos. Rusa** je naša znanstvena literatura zopet obogatela za vazen in zanimiv geo-morfologen spis. V prvem delu razpravlja spis o gradbeni zgodovini slovenske zemlje, o njeni paleogeografiji in tektoniki; drugi del pa obsega preobrazanje površja slovenske zemlje in govori o terciarni pokrajini, o razvoju rek in o ledeniškem preobrazu tal. Spis zaključuje s poglavjem o oblikah in hidrografiji Krasa. Posebno zanimiva je v tem poglavju avtorjeva teorija o jezeritvi cerkniškega polja. Lepo in okusno opremljeno knjigo v veliki osmerki spopolnjuje 10 jasnih in čistih slik, ki posebno nazorno ilustrirajo posamezne točke razprav. Da je delo še bolj pregledno, je na koncu dodan stvarni register, ki izdatno olajšuje uporabo knjige. Prepričani smo, da bo knjiga vzbudila veliko zanimanje v vseh znanstvenih krogih, posebno še, ker nudi tudi v terminološkem oziru mnogo novega in zanimivega materiala. Ker je ta zvezek »Splošne knjižnice« tudi po svoji ceni vsakomur dostopen, smo gotovi, da se bo čimveč razširil ne samo v Sloveniji, nego tudi v ostali Jugoslaviji.

— **k Zlatno dijete.** Opomene šolskoj djeci. Napisao Petar Kuničič, skol. upr. Delce je posvetil svoji hčeri, učiteljici, da vsadi nauke v nežna srca mladine. V knjigi obravnava sledeča poglavja: Bog, roditelji, učitelji, šola, nauk, koča, v šoli, cerkev, na potu, tovariši, marljivost, delo, igra in zabava, zdravje, domovina, človeška družba, bodočnost, vselej naprej in zadnji pozdrav. Delce je prav lepa vzgojna knjiga in obsega temeljne vzgojne nauke, ki so potrebni obzorju mladine.

— **k Dr. Lj. Pivko: Proti Avstriji.** Carzano. Četrta knjiga. Carzanska noč. Danes ni treba dr. Pivkovim izdajam priporočila, ker bralci že v naprej sprašujejo, kdaj bo izšel novi zvezek. Njegovo pripovedovanje se je priljubilo občinstvu in tudi odpira novih vidikov na vse boje, ki so se vršili ob južni fronti, in ki jih dosedaj nismo bili vajeni. Najnovejšo delo prinaša sledeča poglavja: Pripravljeni. — Arditi v copatah. — Prevzemane prve linije. — Pohod čez most v glavni avstr. rov. — Široma odprta vrata. — Pred napeto pištolo. — Vodniki »Prigionieri«, Parola »Como Cadorna«. — Plamen na mostu. — Čegav je ujetnik? — V kasarni v Strignu. — Vožnja v Italijo. — Prve vesti iz Avstrije. — Poročilo vodnika št. 24. — Gora je rodila miš.

— **k Tisoč in ena noč.** Sopek pravljic iz Jutrovega. Jugoslovanski mladini povil Andrej Rapč. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Ilustrirana z enim barvotiskom in 16 slikami. Eleganto vezana s platnenim hrbtom 28 Din. Str. 115. Šest povestik.

Solnca nam daje, slik s svetlimi barvami, da nas dvignejo iz težkih čustev vojne dobe, ki jo čutimo tudi mi malčki, ki nam ubija vse tisto lepo in dobro, kar hoče kiliti v naših dušah. — Da, solnca in svetlih slik se hoče naš mladini, ki naj ji dvigajo fantazijo in pospešujejo plemenite kalil lepote in dobrote v mladih dušah. — Temu popolnoma odgovarja Rapetova knjiga, ki je šele prvi del mladinskih spisov iz Jutrovega, z vsemi časi tamonje dežele. Ze enkrat nam jih je dal šest: Ribič in duh. — Zgodba o grškem kralju in njegovem zdravniku Dubanu. — Čarobna svetiljka. — Zgodba o petem brivčevem bratu. — Pomorščak Sinbad. — Najdenčki. Vse so lepo ilustrirane, tako da otrok vidi tudi v podobi, kar bere. Slike so prav izborno pogode ne po vsebini in so delo našega ilustratorja Ivana Erbežnika, ki zna pogoditi vsebinski in otroški duši odgovarjajoče. Knjiga je elegantno opremljena in vezana na hrbtno v platno, da bo tudi našim knjižnicam ustrezno glede trpežnosti ter so jim prihranjeni stroški za novo vezavo. Delo toplo priporočamo.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **Društvo slovenskih učiteljev v Ljubljani** priredi v dnevih od 4. do 10. avgusta socialno naobraževalni tečaj za učiteljice. Predavanja se vrše v Akademskem kolegiju. Tam je preskrbljeno tudi za stanovanje tovarišicam izven Ljubljane proti malenkostni odškodnini. Tečaj se vrši, ako se priklasi do 1. avgusta vsaj 20 udeleženk. Priklase je nasloviti na Vito Zupančičevo, Kopališka ulica 1 ter hkrati navesti, ako se reflektira na stanovanje v Akademskem kolegiju.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Iu Pesni mesto proze** se nam ne zde umestne za naš list. Tudi nekaj drugih dopisov smo odložili za prihodnjo številko.

Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

MOKROTA

škodijo zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni

DEŽNIK

kateraga pa edino dobite v vele-trgovini R. Siermecki, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo. Čevlji, klobuki nogavice in vse drugo modno blago. Naročite cenik!